REFUGIAȚI DIN ZONA DE FOC

# Rusie, cheamă-ți feciorii acasă!

Vorbe, ca niște caracatițe lipicioase, veninoase, otrăvitoare, minciuni sfruntate, lansate de niște minți răutăcioase, cu orientare moral-distructivă, dar și recepționate, cu mare regret, de alte minți credule, naive, proaste:

— Da, știi că ei vin aici, dau de bine și nu mai vor să se întoarcă înapoi, la casele lor?

Mi le-a spus un vechi cunoscut, cu care nu o dată colaborasem mai înainte, adică făcusem împreună același lucru, moldovean de-al nostru, băștinaș, de altfel, și el din partea stîngă a Nistrului. De aceea, poate, și mi-am permis să-l înțepac de piept:

— Cum poți să vorbești astfel? Eu am fost între ei...

— Dacă așa mi-a spus mie cineva...

S-a dovedit că vorbele acelui «cineva» au fost spuse în limba rusă. Cunoscutul meu, însă, le-a recepționat, le-a imprimat pe banda creierului său și, iată, fără să se mai sinchisească să pătrundă în răutatea lor premeditată, camuflată, vicleană, le difuzează mai departe.

Era vorba de refugiații din zona de foc a republicii, de miile, de zecile de mii de oameni, maturi, și copii, amărîți de soartă, siliți cu ferocitate nemaipomenită să-și părăsească vetrele scumpe și să ia calea pribegiei. Au trecut Nistrul care și cum a putut, noaptea, cu barca și au venit aici, în partea dreaptă, să-și afle adăpost și alinare. Acum au umplut taberele de odihnă pentru copii, clasele școlare, căminele culturale.

Victoria Verlan cu doi copii, de 12 și 17 ani, Valentina Sehin cu două fiice și o nepoțică, Ludmila Agatiev cu două fiice... Toate din satul Cocieri. Toate stau acum în tabăra de odihnă pentru copii «Andrieș» din satul Ivancea, Orhei. Pe toate le înecă lacrimile:

— E bine aici. Ne înconjoară oameni buni. Dar vrem la casele noastre!..

Dar cum să se întoarcă? La marginea satului lor se află pozițiile poliției, în satul vecin gospodăresc cazacii. Și trag asupra Cocierilor cu tot felul de arme, cu tunurile.

La 21 mai a.c. a fost nevoit să-și părăsească satul moș Ștefan Ursu, invalid de război. În acea zi dușmanii au distrus librăria din sat, poșta, cîteva case de locuit, au deteriorat primăria. Și-au lăsat vetrele lor din Cocieri mai mulți năpăstuiți, și-a lăsat-o și el împreună cu nepoții Sandu și Denis, care (ambii!) în acea zi împlineau opt anișori. Zi de naștere consemnată cu salve de tun! Unul e de la fiică și celălalte de la fecior, dar s-au născut în aceeași zi. Cu ei s-a refugiat și nora. Peste cîteva zile și-a «sărbătorit» ziua nașterii și bunelul — ca în casă străină, pe tăcute, în gînd.

Elizaveta Tanasev, tot din Cocieri, la cei 54 de ani ai săi, stă într-o fostă tabără de pionieri din Condrița. Ea mi-a povestit despre consătenii săi, căzuți fără nici o vină, răpuși de mercenarii ruși. Alexandru Luchian avea vreo 50 de ani, iar Mihail Nour — 30, Cheorghe Grama era și mai tînăr — avea la vreo 24 de ani. A murit la post. Dar Aliona? Cu ce le-a greșit acest sufleței de numai trei anișori? Apoi Victor Ursu (21 de ani, abia se întorsese din armată), Mihail Agatiev (17 ani), Alexandru Verlan (20 de ani, a călcat pe o mină)...

Dar cîți oameni răniți, schilodiți rămîn după atacurile banditești ale veneticilor! A dat într-o mină Alexandru Chisaicu din satul Coșnița. Medicii, la momentul cînd îmi povesteau cîteva refugiate despre cazul lui, făceau tot posibilul să-i păstreze viața. Mîna i-a retezat picioarele. Soția stătea zi și noapte cu el, pe cei trei copii împrăștiindu-și pe la rude. Din aceeași explozie ostilă și-a pierdut un picior și Vladimir Colca.

Am stat de vorbă, de asemenea, cu Olga Andreev, profesoară din Holercani, și cu Ion Bețleagă din Corjova. Olgăi Andreev i s-au încredințat 100 de copii ca să-i evacueze cît mai departe de linia de foc. I-a dus și-i păzește într-o tabără pentru copii din raionul Călărași — copii de toate vîrstele, de la grădiniță și pînă la clasele superioare. Ion Bețleagă îmi povestea că de răul focului de artilerie s-a ascuns cu familia în beci. O explozie deosebit de puternică l-a scuturat bine și în beci. Cînd au ieșit, și-au văzut casa numai ruine.

Polina Stăicuță, moldoveană get-beget din Corjova, ca și mulți alți consăteni de-ai săi, e înscrisă în pașaport de naționalitate ucraineană. Se află cu soțul în Casa de creație a scriitorilor. Soțul se angajează la lucru în Orhei. Fiica, gravidă, cu doi copilași mici, e tot aici, dar plînge amar cînd își amintește de bunica de 73 de ani, care a rămas acolo, în foc, fără ajutor.

Dar simți o profundă durere în inimă, cînd stăi de vorbă cu dna Nina Dorma, refugiată încă de la 6 aprilie cu două fiice și cu bunica soțului. Aici, în refugiu, a aflat vestea grea despre moartea feciorului ei, care nu avea nici 18 ani. Așa cum a venit pe furiș, tot așa s-a întors înapoi la Coșnița să-și înmormînteze odrasla, ucisă, mișelește de explozia unui «Alazan».

În ultimele zile m-am întreținut cu mai mulți refugiați din zona de foc din partea stîngă a Nistrului. Nimeni nu mi-a spus că n-ar vrea să se întoarcă acasă. Din contra, fiecare din ei mi-a vorbit cu voce sfîșiată de durere, cu lacrimi în ochi de livădiuca sau vlăsoara rămasă acolo nengrijită, de legumele și zarzavaturile îmburuienite. Îi ascultam îi consolam cum puteam, le întăream speranța că toate se vor ameliora, dar dacă și nu mi le rosteau în glas, le citeam pe fețe aceleași gînduri, aceeași dorință: «Rusie, cheamă-ți acasă feciorii! Adună-i pe la casele lor, nu-i lăsa să-și murdărească mîinile și sufletele în sîngele nostru, nu-i lăsa să ne sfîrîie vetrele, să ne tulbure liniștea. Că noi nu le-am făcut nimic. De ce se bagă în viața noastră?».

E grea rana Transnistriei. Sîngerează mereu. Ne-o agravează întruna niște forțe negre, haine, străine. Niște forțe, cărora niciodată nu le-am făcut nici un rău.

**Victor LADANIUC.**